

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. V. Vtrùm Christus per merita unionem subsequencia potuerit illam
mereri.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

TOM. II.

*bus iam fuis-
se cõcessam,
ergo orare
non potuit
ut concederetur.*

Non enim quævis scientia impedit orationem & merita prudenter offerenda, sed ea sola, qua scitur datum jam esse id quod petitur, independenter ab hac oratione & meritis, alia enim scientia solum est consequens, seu sciens datam jam fuisse gratiam illis dependenter ab hac oratione. Sicut ergo, licet Christus eo instanti quo orabat Patrem pro suscitatione Lazari sciebat certò fore ut per hanc suam orationem obtineret illius suscitationem, potuit tamen prudenter pro illâ orare, ita quidni orare quis possit ut aliquid ob illius orationem datum fuerit, quod intuitu illius sciebat datum jam fuisse.

SECTIO QUINTA.

*Vtrum Christus per merita, unionem
subsequentia potuerit illam
mereri.*

*I.
Certum est
Christum
per merita
unionem
tempore an-
tecedentia
non potuisse
eam mereri.*

SECTIO NE primâ rejecimus eos, qui Christi humanitatem, prius tempore existisse asseriebant, quàm uniretur Verbo; unde clarum est per opera unionem tempore antecedentia non potuisse Christum mereri unionem, cum Christus per ipsam unionem constituatur. Nec etiam mereri unionem potuit per opera naturâ eam concomitantia, cum merita, ut tum hic, tum tomo præcedente, disputatione quadragesimâ, sectione secundâ, diximus movere ut causa moralis debeant ad conferendum præmium, quod intuitu eorum datur. Restat ergo tantum controversia de operibus unionem subsequentibus, quam hac sectione expediâ.

*II.
Vnde oriatur
difficultas
de merito
unionem
per merita
eam
subsequentia.*

Difficultas verò ex eo oritur, nam, ut proxime vidimus, potuit Christus per merita sua antiquis Patribus gratiam & auxilia supernaturalia mereri, eo quod merita illa, licet tempore posteriora, naturâ tamen priora erant gratiâ illis collatâ, quare ergo non poterit Deus intuitu operationum à Christo in tempore aliquo post receptam unionem, ut in adultâ ætate elicitarum moveri ad unionem illi primò conferendam. Quæstio verò procedit de meritis non conditionatè solum, sed absolutè prævisis, cum sub hac solâ ratione sint propriè merita, merita siquidem non movent nisi ut existentia.

*III.
Singularis
quorundam
opinio.*

Singularis hac in parte est opinio Patris Suarez hic, disp. 10. sect. 4. quem sequitur Coninck disp. 8. de Actibus supernaturalibus, dub. 7. & recentiores non pauci. Distinguit itaque Suarez ordinem intentionis & executionis, unde, inquit, nil vetat, quo minus Deus ordine intentionis præfinitur efficaciter Christum, & illius merita, deinde ordine executionis det unionem intuitu horum meritorum, quæ licet Incarnatio in intentione præcedat, in executione tamen subsequitur, cum ex illis prævisis executioni mandetur.

*IV.
Si Christus
in virili ætate
fuisse præfinitus,
potuisset mereri
unionem
primò conceptionis
in-
stanti hu-
manitatis
conferendam.*

Variis modis intelligi potest Christum per merita unionem sequentia illam mereri ut in primo instanti conceptionis conferendam: primò, ita ut Christus instanti quo meretur unionem, intelligatur existens sine dependentiâ à collatione illius in primo instanti conceptionis, sed ita ut præfinitur Christus in virili ætate, & hoc modo non videtur dubium, quin potuerit Christus mereri unionem multo antè humanitatis conferendam, sicut & potuisset Deus moveri ex meritis Christi ad unionem hypostaticam Adamo, vel

Moyli cum Patre aut Spiritu Sancto, vel ipso etiam Filio concedendam. Hic ergo loquimur de meritis ab unione in primo conceptionis instanti collatâ in suo esse pendentibus.

Secundò intelligi potest Deus ita moveri intuitu meritorum subsequentium ad unionem primo instanti secundâ actione à meritis moraliter proveniente producendam, itâ tamen ut prius extiterit ex vi actionis, per quam valorem meritis confert, & hæc non est major difficultas, quàm quòd effectus elevari possit ad causam sui secundò producendam, etiam dum ipsam causat, vel quòd idem hoc modo elevetur ad secundò producendum se, quæ tamen fieri posse ostendi disp. 21. Phy. sect. 3. & disp. 19. per totam. Non tamen existeret unio hypostatica in hoc casu duplici actione totali, ut ibidem diximus.

*V.
Nec etiam
est difficultas
ut existens
per
unam alie-
nam merita
conferat
unionem
secundâ
actione
producentem.*

Dicendum itaque, licet his modis non implicet unionem primo conceptionis instanti produci intuitu meritorum subsequentium, cum tempore solum & secundum quid prius illis producat, simpliciter verò & naturâ posteriori, ita tamen produci intuitu meritorum subsequentium, ut primò tunc sit ratio illorum, ut vult Suarez, videtur omnino impossibile; cum enim hæc merita, quæ talia dependeant ab unione, cum eorum valor ab eâ defumatur, debet unio dignificare ea ut existens pro illo instanti quomorentur, ergo pro eodém priori, pro quo sunt merita, est unio, ergo non potest accipere primum suum esse per hæc merita, sed ad summum secundum esse, seu ut aliâ actione secundò producat.

*VI.
In dicitur
precedenti-
bus casibus
unio hypo-
statica tem-
pore antecedenti
quod produ-
citur prius
meritis,
simpliciter
verò post-
eriori.*

Dices, hoc solum probare, debere unionem ordine intentionis præcedere merita, in executione tamen potest ea subsequi, seu intuitu illorum primò produci. Contra primò: Vel ordo ille intentionis sufficit ad ponendum unionem à parte rei, vel non: si primum, ergo ante merita existit unio, & consequenter primum suum esse non accipit ab iis, vel physicè, vel moraliter, cum pro illo priori merita non sint: si secundum, ergo merita illa non sunt merita infiniti valoris, cum hic valor defumatur ab unione existente, & opera moraliter informante, valor enim meritorum, est ipsa unio, ut dictum est.

*VII.
Impugnatur
ordo iste
intentionis
& executionis.*

Contra secundò: Hinc enim sequeretur merita illa esse causam sui, siquidem cum valor meritorum sit unio, si mereantur hunc valorem, merebuntur se: imò principium meriti cadet sub meritum, quod implicat, ex hoc enim principio semper probat Sanctus Augustinus primam vocationem, quæ est principium omnis meriti in nobis, debere gratis dari, & sine meritis, idque non naturaliter solum, sed de potentia absoluta: libro enim de libero arbitrio & gratiâ, cap. 8. ex principio illo inferri non posse primam vocationem non conferri independenter à meritis, nec posse hominem ullâ ratione præstare ut vocetur, si autem possemus eam mereri, de facto mereremur, cum Deus eam nobis det cum onere cooperandi, & gloriam Deo tanquam fructum illius rependendi, ut constat in iis Scripturæ locis, ubi se Deus comparat agricolæ vineam elocanti, & Patri-familias talenta distribuenti ad usuram, & ignavos multanti; ut bene notat Vasquez hic, disputat. 21. cap. 5. ergo merita illa quæ talia non possunt antecedere unionem.

*VIII.
Ex hoc ordi-
ne intentio-
nis & execu-
tionis merita
illa esse
causam sui.*

Contra tertio: Implicat effectum elevari ad primò producendum causam sui, cum pro illo priori necessariò existere debeat causa, utpote quæ

*IX.
Nequis ullo
modo effe-
ctus elevari
ad primò
producentem
causam sui
que*

quæ operari non possit, nisi ut existens. Contra quartò: Si enim hæc diversitas ordinis intentionis & electionis sufficiat, poterit per eandem distinctionem iustus per primum actum contritionis mereri ipsum actum contritionis, nam, ut in uno ordine dici posset mereri illum ut in alio: deinde mereri quis posset primam gratiam, item auxilia omnia, per quæ hæc merita producuntur, quæ tamen implicant, cum pro illo priori quo prævidentur merita, prævideri debeant ut existentia, ergo pro illo priori non potest adhuc esse exitura eorum causa.

X. Unionem hypostaticam & rursus illa existere solum ex vi intentionis, non executionis videtur implicatio in terminis.

Dicere ergo, pro illo priori prævideri unionem & merita, existentia quidem, sed solum ex vi intentionis non executionis, videtur implicatio in terminis; si enim pro illo priori utraque existunt, ergo habent existentiam exercitam, ergo executionem passivam, ergo simpliciter non sunt acceptura suam existentiam, ergo non potest unio ex vi horum meritorum primo produci, mereri siquidem unionem, ut diximus, est movere Dei voluntatem simpliciter ad eam producendam, ergo si hoc totum Deus decrevit independentem à meritis, & pro illo priori videatur existens, non possunt merita esse causa cur Deus eam exequatur, seu ei det esse simpliciter, sed solum secundum quid, nempe hoc vel illo loco aut tempore, & secundum has vel illas circumstantias, unde simpliciter, & quoad substantiam non datur ei esse ob merita, sed solum quoad modum, cum aliunde, nempe ex intentione efficace sit determinatus Deus ad dandum esse unioni.

XI. Obiit. Statuere potest Deus non dare unionem hypostaticam gratis.

Dices secundò cum Patro Suarez citato, non repugnare ut Deus det unionem hypostaticam, non gratis, sed dependenter ab operibus futuris, tunc verò Christus tempore sequente, opera illa præstando solveret id quod ad unionem ipsi dandam Deus requirebat: sicut si Rex militi equum det & arma intuitu meritorum, quæ his instructus postea præstabit, idque cum onere huiusmodi merita exhibendi.

XII. In illo casu nullum videtur Deus meriti, ac proinde hoc sensu daret unionem gratis.

Ad argumentum dico, in eo casu gratis dare Deum unionem hoc sensu, id est, non tanquam præmium alienius meriti, cum nullum videre tunc possit meritum antecedenter ad collationem unionis, unde operationes illæ in eo casu habent rationem finis, non causæ meritoria, & ad summum continuari possent unio intuitu illarum sub conceptu meriti, non tamen primò dari, cum unio hypostatica sit potius medium respectu illorum. Hoc quippe differt causa finalis à meritoria, quòd illa, ut possibilis, vel conditionate solum futura moveat, seu ut fiat, cum media ad illius consecutionem ponantur, causa verò meritoria non movet nisi ut existens, nec ut fiat, sed quia facta est, saltem in præscientiâ: qua de causa Sanctus Thomas quæst. 29. de veritate a. 6. ait meritum non causare per modum causæ finalis, sed efficientis. Unde dicit Apostolus: Misericordiam consecutus sum, ut sim fidelis, non quia sum fidelis, ut ait Sanctus Augustinus: ubi verò fermo est de meritis alio modo loquitur Scriptura sacra, ut Matthæi 25. Venite benedicti Patris mei possidete regnum, &c. Esurivi enim & dedisti mihi manducare, &c.

XIII. Ad id de armis militi datis dici posset non ab initio, nec

Ad exemplum illud de milite latè respondi tomo præcedente in materiâ de gratiâ, & prædestinatione, nunc breviter dici posset primò, arma illa non esse militis nisi postquam strenuè ab eo pugnatum est, & parva victoria, initio enim

non sunt ei data tanquam præmium, seu intuitu meriti, sed conditionate solum, & ut pugnaret, atque ita, si strenuè se gereret manerent ipsius, sin minus Regi redderentur: in hoc autem casu essent ipsius ob merita jam exhibita, & consequenter ut præmium, quod secus contingit in primâ eorum collatione. Secundò responderi potest, arma illa esse militis ab initio, non tamen per modum præmii collata, nec gratis, sed esse quandam ibi commutationem iustitiæ inter Regem & militem, per quam acquirit Rex jus in militem, ut strenuè se præter morem gerat in prælio. Hinc constat differentia in Deo respectu collationis gratiæ, & in Rege respectu armorum; Rex enim commodare solum arma illa potest, & tunc quando pugnavit, erunt ipsius: Deus verò non potest unionem vel gratiam commodare pro eo instanti quo confert, quia ipsum conferre est dare, cum alio modo dare non possit.

nisi post pugnam esse ipsius.

Secundò concedi potest arma illa verò esse militis ab initio, sed ipsi concessa cum obligatione pugnandi.

Dices tertio: Potest quis alteri vineam suam vendere cum obligatione ut ex eisdem vineæ fructibus pretium ei solvat. Respondeo primò, hoc longè diversum esse à nostrâ quæstione, cum hic nihil sit de merito, quod essentialiter debet præexistere, & præmio, pretium autem non necessariò debet existere & solvi quando res traditur, licet ex alio capite hic sit etiam difficultas. Secundò igitur dico, in hoc casu vel ita instituitur pactum, ut is cui traditur vinea quotannis tantum solvat pecuniæ quantum fructus merentur, tunc verò non omnino vendit, cum si eam in propriâ haberet potestate, non plus inde emolumentum capere posset, quam jam capit, nec ullus Sapiens hoc modo vineam aut quicquam aliud emeret: vel ita instituitur pactum, ut aliquid illius quod ex fructibus singulis annis percipit solvat donec exæquet pretium vineæ, tunc autem dici posset, vel per traditionem vineæ acquirere eum jus ad solutionem tanti pretii, & cum hoc in præsentî acquiratur & æquivalet vineæ, est contractus iustitiæ, vel si hoc jus non æquivalet vineæ censetur ex parte eam dare.

XIV. Non est idem de conditione vineæ cum obligatione solvendi pretium ex eisdem vineæ fructibus.

Duplex alius modus de pretio vineæ ex vineæ fructibus solvendo.

Dices quartò: Possunt causæ sibi invicem esse causæ, ergo nihil vetat merita esse causam unionis, & hanc meritorum. Hanc opinionem de mutuâ causalitate latè impugnavi Disp. 21. Physicorum, quam etiam nostri communiter acriter insectantur, & P. Erice Disp. 28. ait pugnare eam cum lumine naturæ; cum enim res quæ aliam producit debeat esse prior illa, debet etiam pro illo priori habere suum esse completum, & in rerum naturâ existere nondum producto effectu, cum effectus prius illud signum ingredi nequeat. Deinde non posset ex principio illo metaphysico. Omne quod fit, ab alio fit, probari prima causa ut latè ostendi Tomo præcedente, Disp. 3. lect. 5. num. 4. & sequentibus.

XV. Frustra ex mutuâ causalitate probatur quædam sententiam, cum hac passim à nostris rejectur.

Ut verò hæc & alia in Philosophia dicta omitam, solutionem hanc nunc impugno ex principiis Theologicis; hinc enim sequeretur invalidam esse Sancti Augustini, & aliorum Patrum argumentationem contra Pelagium dicentem primam gratiam cadere sub meritum, dum propterea probant non posse cadere sub meritum, quia requiritur à priori ad illum ipsum actum quem Pelagius dicebat esse meritum; respondere enim facile posset Pelagius mutuam esse inter hæc prioritatem. Idem est in resolutione Fidei hæreticorum, quia spiritum suum privatam probant ex Scripturis sacris, & si ab iis quærat uterius unde

XVI. Ex S. Augustini & aliorum Patrum argumentatione contra Pelagium rejicitur modus ille procedendi per intentionem & executionem.

TOM. II.

unde sciant has esse veras Scripturas, vel se non perperam eas interpretari, respondebunt spiritu suo dicente se id scire, & mutuam hanc causalitatem in sui defensionem proferent. Idem in aliis multis ostendi posset, quæ cuivis facillè occurrent.

SECTIO SEXTA.

Vtrum Patres antiqui meruerint circumstantias Incarnationis, & B. Virgo ut esset Mater Dei?

I. *Quæstio tam de substantiâ Incarnationis procedit, quàm de circumstantiis.*

EXPEDITIS iis quæ ad Christi meritum spectant, restat ut aliquid de meritis antiquorum Patrum, qui Incarnationem tempore antecesserant addamus, quo pacto scilicet vel substantiam Incarnationis vel circumstantias meruerint, aut mereri potuerint. Et quidem non potuisse Sanctos Patres, vel ullam puram creaturam, divini Verbi Incarnationem de condigno mereri, videtur manifestum; meritum enim condignum æqualitatem habere debet cum præmio, nullus autem actus puræ creaturæ, gratiâ etiam infinitâ instructæ par esse potest unioni hypostaticæ, ob illius cum Verbo conjunctionem, ut apud omnes est in confesso.

II. *Difficultas hæc primò discutietur circa B. Virginem.*

Ex resolutione itaque secundæ partis tituli de Beatissimâ Virgine, facillè resolvetur prima, cum in eâ minor sit difficultas. Ratio ergo dubitandi est, quia B. Virgo quicquid habuit meriti habuit ex meritis Christi; ergo non potuit mereri ut esset mater Christi, antecedens admittitur ab omnibus: Consequentia probatur, Si omne meritum Virginis proveniat à meritis Christi; ergo pro priori aliquo naturæ existunt merita Christi, quàm merita Virginis; ergo & ipse Christus, cum prius existere debeat quàm operari, ergo non potest Beata Virgo mereri suam maternitatem. Probatur consequentia: Mereri maternitatem est mereri ut producat Christum, sed hoc fieri non potest, cum pro aliquo prior ad omne ejus meritum, existere debeat Christus, utpote qui prius debet operari, ergo, &c.

III. *Aliud est mereri de condigno Maternitatem, aliud mereri copiosam gratiam per quam disponitur ut esse digna Mater Dei.*

Notandum primò quoad meritum de condigno, diversam esse quæstionem: utrum meruerit B. Virgo maternitatem, & utrum meruerit copiosam illam gratiam, quâ disponebatur ut esset digna Mater Dei; non enim semper qui meretur condignè dispositiones ad formam, meretur de condigno formam, quando inter hanc & illas non est physica connexio, & exigentia naturalis, sed ex quadam solum decentiâ, ad quemcunque enim pervenisset B. Virgo perfectionis gradum, nullatamen vis illata fuisset naturis rerum, si Mater Dei non fuisset, cum vel præcisè quia voluit, vel ob aliam causam potuisset Deus illi eam gratiam infundere. Hanc verò dispositionem ad maternitatem partim habuit gratis collatam, ut quod ab originali præservata fuerit, quod tam copiosam gratiam simul cum habitibus infusus tanquam fundamentum secururæ sanctitatis ab initio receperit, &c. partim verò suis meritis obtinuit, nempe nobilibus illis actibus, quibus gratiam & sanctitatem in dies auxit, virginitatem Deo consecravit, &c. Et in hoc sensu loquuntur multi ex Patribus, dum dicunt eam fuisse dignam Matrem Dei, & condignè se ad dignitatem illam disposuisse.

Dispositionem illam ad Maternitatem Maria partim gratis accepit, partim meritis obtinuit.

Notandum secundò: Quamvis de facto Beata Virgo non meruerit Maternitatem de condigno, cum insumptus fuerit valor meritorum ipsius in merendo gratiæ & gloriæ augmentum, cum quo peculiarem habent proportionem, non tamen est tantum donum illud ut excedat valorem meritorum ejus, cum juxta S. Augustinum majus sit concipere Deum mente quàm ventre: unde de Beatâ Virgine ait, *Beatior fuit MARIA percipiendo fidem Christi, quàm concipiendo carnem Christi*; deinde subdit: *Sic & Materna propinquitatis nihil MARIE profuisset, nisi felicius Christum corde quàm carne gestasset.* Præfens verò quæstio procedit de merito de congruo, unde non apparet qua ratione mereri potuerit Virgo ut esset Mater Christi, cum omne meritum receperit ex meritis Christi.

IV. *Magnitudo Christi de condigno non excedebat valorem meritorum B. Virginis.*

Aliqui, ut hoc defendant, dicunt Matrem in prolis efformatione non habere concursum effectivum, sed solum subministrare materiam, ex qua corpus infantis compingatur; quam sententiam sequitur S. Thom. hic, quæst. 32. articul. 4. Dicunt ergo hi auctores fuisse prævisum Christum in primo signo existentem cum illâ materiâ, & ut sic, inquirunt, existens meruit gratiam Virginis qua meruit in se habere partem illam materiæ ex quâ corpus Christi prævisum fuerat componendum. Sed contra: licet enim olim communis esset inter Philosophos opinio negans Matri concursum activum in prolem, jam tamen contrarium tum à Philosophis tum Medicis habetur certum, quo admissio stare nequit hæc sententia, cum omnia tribuenda sint Virgini respectu Christi, quæ aliis matribus conceduntur respectu suæ prolis, alioqui non esset verè Mater Christi.

V. *Et ab hac se difficultate expedians nonnulli, dicunt matrem in generatione prolis non concurrere effectivè.*

Secundò alii dicunt humanitatem Christi primo Incarnationis instanti productam fuisse duplici actione totali, primâ à solo Deo independentè à Virgine, & per hanc actionem existens Christus meruit, inquirunt, gratiam antiquis Patribus & Virgini, per quam illa meruit ut in eodem instanti reali secundò eum produceret per aliam actionem totalem, fieretque ejus Mater: ita P. Erice 1. parte, tractatu 3. Disp. 39, cap. 4. & ex Recentioribus non pauci.

VI. *Alii, ut istè nodum solvant, profugiunt ad hypostaticam unionem totalem ad humanitatem Christi.*

Sed contra primò: Concilia siquidem & Patres, ut constat ex quintâ Synodo, canone 2. duas tantum agnoscunt Christi generationes, primam secundum divinitatem, ex Patre sine Matre, secundam quoad humanitatem, ex Matre sine Patre; secundum hanc autem sententiam ponitur tertia ejusdem generatio contra mentem Patrum. Contra secundò, hinc namque sequitur Beatam Virginem non fuisse verè Matrem Christi. Probatur: non enim præstat ei quod alie Matres præstant suis filiis, cum simpliciter non det illi esse in instanti conceptionis, sed secundò solum, & secundum quid; simpliciter enim supponitur Christus esse per aliam actionem independentem ab hac. Contra tertio, nam hinc sequeretur Virginem non esse Matrem Christi secundum actionem aliquam ex parte sui connaturalem, sed per actionem quandam extravagantem, & ad productionem filii non conducentem.

VII. *Hæc tamen sententia tres prout Christi generationes, cum Patres & Concilia tantum agnoscant dicit.*

Tertio, Pater Suarez, ut in aliis, ita hic recurrit ad diversitatem intentionis & executionis, aitque merita & existentiam Christi ut in intentione fuisse principium meriti B. Virginis, in executione verò Christum ait fuisse meritorum Beata Virginis præmium. Sed contra: nam

VIII. *Pater Suarez totum reducit ad ordinem intentionis & executionis.*

merita,